

Ціна примірника 15 м. Чвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 180 м; за границею разом з оплатою почт. 360 марок, поодиноке число 30 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемишль, вул. Побереже ч. 1.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Оголошення: 25 м. за один п'ятирядковий рядок або його місце. Дрібні оголошення по 4 м від слова. — Хто шукає праці, платить по 3 м від слова. Оголош.: більшим друком платиться подвійно. Оповістки товариств платяться по 3 м від слова.

політично-економічний орган.

Чи можлива згода?

Уряд ЗУНР оповістив, що у Відні явилися делегати варшавського правительства, котрі при допомозі посередника пробували спонукати Уряд ЗУНР до угодних переговорів з варшавським правительством у справі Сх. Галичини. Однак Уряд ЗУНР, стоячи на становищі санжарменського договору і міжнародного характеру галицької справи, відкинув це пропозицію. Тоді польський делегат старався дістати аудієнцію у през. Петрушевича і інших членів Уряду, однак безуспішно. На тім ціла та угодна акція скінчилася.

Як бачимо, по дволітній блуканні польські політики врешті знайшли стежку в горах, себто прийшли до переконання, що в краю ніхто не має тепер права говорити з Поляками про угоду, що одиноке законне представництво волі українсько-галицького громадянства є за кордоном у Відні, та що тільки і виключно воно має повноваження до всяких політичних акцій дотно Сх. Галичини. Це освідомлення польських політиків також щось вартує супроти польської політики, яка за минулі два роки старалася на кожному кроці дискредитувати Уряд ЗУНР і східно-галицьку справу повести по своїй політичній лінії.

Якже була політична лінія Поляків щодо Сх. Галичини за минулі 2 роки? Поляки вважали Українців за «побіджених» мечем і силою бажали накинати їм свою волю як побідника. Для ширення постраху, Українцями наповнено тюрми і табори інтернованих, велике їх число поставлено перед суд і засуджено. Рівночасно видавано всякі розпорядки з гори, які мали бути доказом політики «сильної руки». Були це розпорядки чисто адміністративної натури, які мали на цілі застрашити і заполохати українське громадянство, щоб воно не освідомлялось, не розвивалось під культурно-освітним і національним оглядом, щоб скоріше покидало народність і предківську віру за ціну посад, купівлі землі, щоб залишило свою мовчазну вправді але сильну позицію і відпорність зглядом польської державності. Так «оброблене» українське громадянство могло б, по думкам польських політиків, відповісти зарядженій конскрипції і піти на зустріч розписаним виборам до польського сейму в Варшаві, без спротиву що до виборчої геометрії і штучного поділу Сх. Галичини на «вояводства».

Але протести Уряду ЗУНР проти такої польської політики досягнули те, що міродайні чинники європейської політики ясно і недвозначно заявили Полякам, що без виразної згоди українського населення, Сх. Галичина не може бути прилучена до Польщі. Це спонукало Поляків годити свої права як «побідників» з «волею» населення. І от «малопольські» послы зачали збиратися і укладати «автономію для Сх. Малополющі». В якій цілі, не тяжко догадатись.

Перша та неодинокі цілі, щоб було чим показатись перед демократичними і недемократичними кругами світа. Друга цілі, — це спроба утворення якогось нібито законного заступництва східно-галицького населення. На слід цієї думки напроваджують факти, як спроба дискредитування Уряду ЗУНР з през. Петрушевичем на чолі і спроба посередного впливу на ліквідацію того недосягаемого за-

ступництва дорогою чесько-польських переговорів. Бож при «автономії» і відповідно переведених виборах до «воявудських» сеймів можна утворити «легальне» заступництво «Сх. Малополющі», яке малоб висловитись за прилученням Сх. Галичини до Польщі «на віки віков». Ці пляни зачаті вже і реалізувати тим, що основано польську часопис в українській мові «Рідний Край» і їй поручено агітацію в краю, а щоб викликати вражіння, що ця агітація привносить вже успіхи, коєвський староста організує на державний кошт депутацію до Варшави, зложеною з іменований Поляками гуцульських вїтїв.

Але ці всі пляни автономії, заповіджені вибори до варшавського сейму і поділ Сх. Галичини на виборчі округи прийняла галицька преса і українське громадянство зі зрозумілою серед теперішніх цензурних та адміністративних обставин рівнодушністю. Нема аргументу, щоб якнебудь обговорити ту справу. Тому краще мовчати. Але вимушена мовчанка укр. преси і укр. громадянства безпокоїть. І деякі варшавські політики, що ще не зовсім загоріли від національного чаду, як це сталося з їх малопольськими товаришами, зачали мабуть ставити собі осьяке питання: Чи проєктowana «автономія», розписані вибори не зійдуть до характеру рівнодушності, які з одного боку будуть рівнодушно прийняті, а з другого боку не будуть виконуватись, себто чи возьме укр. громадянство участь в виборах? Відповідь на це питання бачили і бачать польські політики в укр. пресі. А коли до того зачали приходити ізза кордону вістки, що Сх. Галичина стала актуальною справою міжнародної політики, тоді Варшава рішила навіязати взаємини з Урядом ЗУНР, щоб бодай за границею викликати вражіння, що східно-галицька справа дається поладити між польською державою і Українцями та що вже в тій цілі Польща веде переговори з легальним представництвом Українців, себто з Урядом ЗУНР.

Однак Уряд ЗУНР, як свідчить виданий офіційний комунікат, відмовився навіязувати якнебудь переговори в справі Сх. Галичини, оправдуючись тим, що на основі санжарменського договору цю справу має розсудити сучасний трибунал народів Європи т. є. Найвища Рада мирової конференції. До неї відноситься Уряд ЗУНР, бо має до цього право і вложений цілим укр. громадянством обов'язок.

Та це ще не значить, що Уряд ЗУНР і українське громадянство не бажає згоди з Поляками. Ні! Ми бажємо згоди з Поляками, але такої, яка не доторкала нашого права на повне самоозначення. І то хочемо згоди з тими Поляками і Жидами, які мешкають серед нас. Плян такої згоди вже предположив Уряд ЗУНР Найвищій Раді. І от сей плян про три суверенні народи Сх. Галичини може бути предметом переговорів під проводом делегата Найвищої Ради. Таких переговорів хочемо хотіти й зараз, до такої угоди простягаємо руку польському і жидівському народові, бо ми переконані, що щирі переговори на такій платформі можуть довести до відбудови Сх. Галичини як держави трох вільних народів. А цю відбудову може виконати тільки саме населення, спільними силами і в інтересі свого кращого життя.

Переговори на іншій платформі неможливі.

В імені Річипосполитої Польської!

Суд Окружний в Перемишлі, як трибунал для справ пресових оріє на підставі §§ 489 і 493 п. к. 1) що зміст артикулу, поміщеного в ч. 36 виходячого в Перемишлі періодичного часопису «Український Голос» а) під заг. «На хвиля дорожні в уступі по словах „або теж волоті річи“ до кінця; б) п. в. «Наші американські емігранти в уступі „ежи“ словами „по східно-галицьких містах реальності“ (доми кам'яні) а словами: „куплять дуже добре“ містить знамена проступку з § 305 а. к. 2) що конфіскація цього числа часопису є оправдана. 3) що розповсюдження згаданого артикулу є заборонене.

Заразом поручається Редакції часопису «Український Голос», по мисли § 20 устави пресової, щоб зміст сего оречення на першій стороні найближшого числа свого часопису без причини умістила.

Суд окружний в Перемишлі, Відділ VI.
дня 15. вересня 1921. (Підпис нечиткий.)

Західні держави а Україна.

В міру того, як більшовики що раз більше виказують свою невідатність до життя, на заході починають цікавитися розв'язкою східноєвропейського питання. З незвісного будучого зачинають показуватися обрисы будучої Росії, зачинається боротьба що до майбутніх впливів поодиноких держав на поодинокі часті давньої Росії взагалі, а що до України зокрема.

Хорий чоловік, яким є сучасний російський народ, обомліває. Він вишталівся і побачив, що шал цей позбавив його зовсім сил. Держави заходу довго приглядалися шумови сходу, помагали поодиноким організаціям давньої, царської, обидвигальної орієнтації, а відтак махнули рукою. Тепер очікують. Більшовики напружили всі сили, щоб поширити свій рух в Європі та вони це самі признають, що їх рахунки не повелися. І справді, деякий успіх мають вони тільки в тих краях, які є побиті і в яких національне, чи державно-національне питання ще не розв'язане. Там, де нації находитися в неволі другої нації, там більшовики зискали більше прихильників як н. пр. в Польщі, в Чехії, Мадярщині, Румунії, Індії, Туреччині. В інших державах не впливають в такій мірі на комуністичні заворушення самі комуністичні ідеї, як це саме, що товари, які перше діставалися до Росії, тепер спочивають в магазинах а з ними спочивають фабрики та робітники. Більшовики зараховують штрайки та заворушення в свою користь, але це зовсім не правильно, бо заворушення свідчать тільки про те, що робітники є невдоволені з причини браку заробітку, а не з причини захоплення комуністичною ідеєю. А й комуністичні кличі вважають робітники заходу за засіб боротьби з капіталом, а про сорованне приступлене до комуністичної господарки без права приватної власності поважно тепер ніхто не думає.

Більшовики поволи обомлівають. Це стає на заході ясным. З тої причини замінний на заході рух за впливи. З одної сторони зачинається східним питанням блище цікавити мала антанта, до якої належить Румунія, Чехія й Сербія та Франція. З другої сторони ведуть в тім напрямку широку акцію англійські і німецькі сфери, покищо неофіційно.

За тим питанням зачинає меркнути питання утримання незалежної Польщі при життю. Що раз менше цікавиться своєю союзницею Франція і недавно французький през. міністрів Бріанд заявив, що Франція не думає польських претенсій що до західних і східних границь боронити. За те на краще місце зачинає висуватися справа України. Україна все довго протівилася більшовикам, так що тут по думці західних держав прийде найкорше можливість до заведення порядку і ладу.

З тої причини оба табори зачинають відповідну акцію. І ось з одної сторони зачуваємо, що Франція й Румунія думають знов спомогати Петлюру в наступі на большевиків. Бачимо в тому напрямі певний незрозумілий поспіх. Взагалі Франції мусить дуже залежати на впливах у Росії, бо вона то в найбільшій часті допомагала Денікінові чи Врангелю. Здається, що ходить тут о випереджене Англії й Німеччини. При цьому всьому Франція не дуже то сама хоче взяти участь в активній боротьбі.

Англійська політика в тім напрямі спокійніша, певна і вижидуюча. Її чутки, що німецькі круги в порозумінню з англійськими спмагають Василя Вишиваного. Розуміється, що нічого певного тут ще не має.

Ми спокійно мусим вижидати грядучих подій. Ми знаєм, хто нам друг, а хто нам приятель. Українська справа стає на чергу дня. А ми підемо за тим, хто відроджує Україну не думає рівночасно, якби її поцвертувати, а ласі кусники собі загарбати.

Не одна ще лисина шкура пропаде, не оден вовк скине овечу шкуру, добре набравши поза вуха, а тоді щойно ми попливемо спокійним руслом нашого повного національно-державного життя, уважаючи тільки того дійсним і найліпшим приятелем, хто допоміг нам у наших визвольних змаганнях.

Сх. Галичина а Союз Народів.

З Женеви надійшли докладні вістки про справу Сх. Галичини, яку порушено на сесії Союзу Народів. А іменно д. 13. вересня ц. р. міністер фінансів Канади і провідник канадської делегації на Союз Народів п. Дегерті виголосив промову, в якій понаграв справу вирішення державного становища Сх. Галичини. Він говорив так: „В лютім ц. р. Рада Союзу Народів одержавши численні просьби від українського населення Сх. Галичини прийшла до заключення, що одиниці спосіб в цій справі є: передати ті петиції Найвищій Раді, котру репрезентує конференція Амбасадорів. Я не бажаю критикувати цього рішення. Воно видається мені одиницим. Не оспорою цього, що юрисдикція в отсім цілім питанню належить до

Найвищої Ради, а підношу сю справу тільки тому, щоби звернути увагу на факт, що населення Східної Галичини дожидає нетерпеливо рішення. Не жєні ані Зборови Союзу Народів пересуджувати саму справу. Рада вступила на одиницю можливиї шлях, але дозволює собі піддати увазі цего Збору, щоби ми висловили бажання, *аби рішення в тій справі було прискорєне*. Коли населення підносить такі домагання,—я не висловлюю свого погляду, чи вони узасаднені чи ні,—то воно має безперечне право щоби його вислухано, та щоби покликаним трибуналом було виданє рішення! А ми не виставимо себе на критику, коли дозволимо собі висловити бажання, щоби те рішення прийшло скоро. Я почуваю себе спонуканим підняти отсю справу з приводу факту, що в нашій канадській країні серед населення маємо велике число *Українців, які разом з нами збудували канадську державу*, та яких ми шануємо як цінних горожан, що дають нам запоруку їх дальшого співділання для того краю. Почуваю своїм обовязком підняти сю справу ще й тому, бо наші Українці звернулися до канадського правительства, щоби воно звернуло увагу на цей факт, що їх брати у своїй вітчизні *нетерпляче дожидають вирішення питання про їх національне і політичне становище*...“

Цю промову канадського делегата привітали всі делегати Збору Союзу Народів оплесками і тим самим цілий світ піднісся в обороні нашого народу в Сх. Галичині. Особливо замітна друга часть промови канадського делегата, в котрій він перед цілим світом зложив пошану-галицько-українським емігрантам як добрим горожанам, Канади, що допомогли збудувати канадську державу. Тим самим дав він поличник всяким Падєревським за їх клевети на наш нарід, розсівані в Європі і в Америці. Світ вже пізнався на Падєревських, Ашкєназах і Левєнгєрцах.

Дня 15. вересня Дегерті, бажачи, щоби Збір Союзу Народів повзав формальну ухвалу в справі Сх. Галичини, поставив таке внесенє: „Збір Союзу Народів висловлює своє бажання, щоби Рада Союзу Народів звернула увагу Найвищої Ради на потребу вирішити в найближшій часі справу політичного становища Сх. Галичини.“ Це внесенє без дискусії передано комісії, яка дає почин всяким ділам. Головою цієї комісії є Англієць Роберт Сесіль, котрий в липні в англійськїм парламенті

теж порушив справу Сх. Галичини.

Ця комісія негайно взяла внесенє міністра Дегерті під обрані і годяться з ним відіслала його до комісії політичної. Тут поперли це внесенє крім п. Дегерті теж делегати інших чужоземних держав і комісія політична прийняла внесенє одноголосно і предложить його до ухвалення пленарному зібранню Союзу Народів.

Замітити треба, що всі делегати на Союз Народів віднеслись дуже прихильно до визвольних змагань галицьких Українців.

Цікаве становище польських газет в тій справі. Бачучи, що справа Сх. Галичини зближається певним і прискорєним кроком до вирішення на Найвищій Раді, вони пускають тумана в очі своїм читачам, пишучи, що Українці є проти того, щоби справу Сх. Галичини вирішила Найвища Рада і покликаються на польський часопис „Рідний Край“, видаваний по українськи. Цікаві ті польські газети! Недавно нарікали, що польський скарб витрачує багато гроша на видаванє „Рідного Краю“, а тепер покликаються на цю газету як на українську! Може декого з Поляків і здурять, але нам це байдуже. Ціле українське громадянство нічо спільного з „Рідним Краєм“ не має. Ця часопись видавана по українськи тільки на те, щоби туманити несвідомих, висловлює погляди наших ворогів, а не погляди українського громадянства.

ПОБІДА СПРАВЕДЛИВОСТІ.

Малий литовський народ мав багато перепон при будові своєї державности. Тому, що литовські землі належали колись до польської держави, Поляки зажадали, щоби і тепер Литва увійшла в склад Польщі. Але Литовці відпекувались ногами й руками від тої благодати і постановили збудувати від нікого незалежну литовську республіку. Не легко це їм приходило, бо на Литві, так як і на Україні, є багато польських дідичів і тоті не хотіли нічо й чути про литовську державність. За їх почином польські газети і польські політики відмовляли Литовцям спосібности до будови своєї державности, називаючи їх дикунами і иншими прізвищами, яких і нам Українцям ніколи не щадили. Литовці, хоч витрівало поборо-

Хто править тепер Україною?

Два тижні тому назад, як приїхав я з Великої України. Спитаєте, чого? Просто скажу — відпочити від тої „свободи“ і взагалі, від всіх тих ласощів „куністичного раю“, якими мене (і все укр. населенє) нагодувала радянська влада до нудоти. Може вам смішно стане, що я вибрав для відпочинку таке незавидне місце, як Галичину в сучасному становищі? Не дивуйтеся, бо хто з українців жив на Радянській Україні, той і до некладо радо піде (аби тільки дістати перепустку, за кордон.)

Читаючи галицькі газети, я переконався, що галицько-українське громадянство недостаточно поінформоване про те, що діється тепер на Великій Україні, що так звана „Українська Радянська Республіка“, відношенє її політика комуністичної влади що-до української культури і т. д. і т. д. Брак ознайомлення укр. громадянства з сучасною ситуацією на Наддніпрянській Україні можна пояснити: 1. Абсолютною відсутністю свободи слова та друку на Радянській Україні, 2. величезною агітацією російськ. комуніст. партії за межами Росії, для чого радянська влада висилає за границю своїх агентів, організовує там пресу та комуніст. партії і т. и. і 3. тим, що сувора дійсність сучасного життя радянської України настільки дивовижна й дика, що західно-європейське громадянство, рахуючись із станом культури і загальною людською етикою XX віку, вважає всі менш-більш характерні відомості із „советського раю“ мало правдоподібними і не надає їм майже ніякого значіння.

І не диво: хто знає Радянську Україну! тільки з одних письменних постанов і декретів та може ще й з особистих розмов з верховними комісарами, той (як що він є прихильник працюючого люду) не тільки не буде ворогом радянської влади але й її оборонцем. Що варті одні такі ідеї, як: „Робітничо-Селянська влада“, або „самоозначінне народу аж до повного відділення“ і т. д. і т. д.

Той тільки знає справжній стан річей, хто

жив в самій гущі укр. робітників і селян, себ-то той пролетарій, що був громадянином Радянської України. Ось він і побачить ту страшну безодню між писаним і дійсним радянським урядом, яка дасть вам, громадяне, вичерпуючу відповідь на питання, чому майже вся українська інтелігенція (що майже в цілости походить з бідної верстви суспільности), свідоме робітництво і селянство завзято боряться за визволення України з під кормиги більшовицьких „освободителів“.

Хто править „укр. Радян. соц. Республікою“?

Питайте всіх, хто був тепер на Великій Україні, хто стоїть на чолі влади у всіх урядах України, а дістанете одну певну відповідь: всі, крім Українців. Не буде помилкою, коли скажу, що в числі українських урядовців ви знайдете не менше, як 80% Жидів, біля 19% Великоросів і представників других націй (Мадярів, Німців, Латинів, і и.) і не більше як 1% людей укр. походження. Є на Україні інституції, в яких весь штат служачих, починаючи від завідуючого й кінчаючи сторожем, виключно одні Жиди (напр. Катеринославське правління Вищих Шкіл), або представники всіх націй крім української. Найбільше Українців ви стрінете на посадах сторожів, різних розсилних і переписувачів.

Що-ж говорять ці дані? Невже всі українські робітники й селяне такі вже безглузді дурні, що не могли споміж себе найти більше представників (хоч 50%), яких би післали в „робітничо-селянські“ уряди?

Може ті „друзя“, які назначені рос. комуніст. партією для „восхваленія“ тут радянської укр. влади, скажуть, що Україна може похвалитися правом виборности і що неукраїнський (пришлий) елемент править Україною по добрій волі укр. населення?

Знайте, всі громадяне, ніякої виборности на Україні не має. Всі менш-більш відповідальні урядовці, починаючи від самих головних комісарів (міністрів) а кінчаючи ріжними повітовими й волосними комісариками, всі вони назначаються російською комуніст. партією, що на Україні величає себе комуніст. партією України.

На ті всі многочисленні з'їзди, так званих Рад робітничо-селянських і червоноармійських депутатів комуністична партія назначає делегатами „своїх людей“ — здебільшого комуністів, які й розписуються за всіх робітників і селян.

Пробував комуніст. уряд скликати що року безпартійні селянські конференції, розуміється головним чином — з метою агітації, однакє ті з'їзди завжди стільки крові напсували „робітничо-селянському урядові“, що приходилося потім багато баньок ставити.

Наприклад, візьмемо Катеринославщину. Спочатку 1920 р. скликано безпартійну селянську конференцію Катеринославської губернії. Не дивлячись на те, що більшовицька влада зібрала в порядку мобілізації всіх членів комуніст. партії Катеринославщини, агітувала й лякала селян рішучою розправою за їх „контр-революцію“, однакє селяне винесли свою резолюцію, яку комуністи прозвали „самостійницько-петлюрівською“, бо говорилось в ній про те, що Україна мусить мати свою окрему національну армію, окремий політичний та економічний центр і т. д.

Розуміється, ця резолюція осталася „голосом вопіючого в пустині“.

В 1921 р. вже не рішилися комуністи скликати губерніяльної селянської наради, а обмежилися тільки повітовою конференцією.

Тепер вони були вже зовсім инакше приготовані: як тільки оказалось, що селяне заговорили „самостійницько-петлюрівською“ мовою, зараз же явилась пропозиція прилучитися до конференції одного полка червоноармійців-комуністів. Понеслися горячі протести з боку селян проти такої „комбінації“, однакє терор взяв своє: спершу залякали селян безпардонними арештами видніших діячів з'їзду, а потім відкрито заявили, що, хто „цуратиметься“ (?) засідати разом зі своїми „освободителями-червоноармійцями, тому місце в сирій землі. Таким чином були винесені резолюції в дусі більшовицької влади, бо численна більшість була на боці червоноармійського полку. (дб). Іван Луць

ГРАНД КАВАРНЯ

братів Борнштейнів

— що дня концерт знаменитої оркестри, —

вул. Міцкевича. — Телефон 78. — Перворядна і найбільша каварня
4 біляри Соїфертовські. — Звинна послуга. — Краєві і заграничні часо-
писи. — Богатий у всячину буфет. — Всілякі напитки найліпшої якості.
О членстві відвідувачів просять ВЛАСТИТЕЛІ.

вали всі ворожі перепони, не могли удержатись на землях, що лежать довкола литовської столиці Вільна, бо їх заняли Поляки разом з містом Вильном. Аж большевицький марш на Варшаву допоміг Литовцям відзискати Вильно, але воно було під литовською владою дуже коротко. По відвороті большевиків польський генерал Желіговський нібито проти волі свого правительства заняв Вильно і вже рік держить його в своїх руках.

Литовці, маючи проти себе Польщу а за собою правду, віднесли зі скаргою до Ради Союзу Народів, котра рішила в Виленщині перевести плебісцит. Але Поляки домагались, щоб цей плебісцит переведено по їх роценти і на їх користь т.в. щоб вибрано до виленського союму послів, а тоті рішилиби, чи Виленщина має належати до Польщі, чи до Вільна. Рахунок Поляків був ясний. Вони сподівались, що до союму всякими способами удасться їм вибрати більшість польських дідичів і ксьондзів, а тоті рішають, що Виленщина має належати до Польщі. На такий плебісцит не згодились Литовці. Тоді Рада Союзу Народів поручила Бельгійцеві Гімансові погодити Литовців і Поляків. Колиж йому не вдалось довести до згоди, передав він справу Виленщини до вирішення Союзови Народів, котрий минулого тижня радив над нею і ухвалив передати Виленщину Литовцям з застереженням, що вона має мати автономію. Так отже Литовці по довгих короводах дочекались справедливости.

Цікаве, що навіть Франція, з котрою Польща є в союзі, голосувала, щоб Вильно передати Литві. Значиться одноголосно цілий світ признав правду по стороні Литовців.

Це рішення Союзу Народів викликало бурю в польських газетах, котрі зикидують Союзом Народів несправедливість. „Союз Народів — пише Kurjer codz. — трактує Польщу як каналію, як зухвалого нападника, котрий всім наприкрився і всіх змудив, з котрим треба як найскорше зробити порядок.“ Тому радить далі Kurjer, щоб Польща виступила з Союзу Народів і не дала Вильна Литовцям. Подібно пишуть і всі інші польські газети, побренькують шабелями і грозять цілому світові війною.

Одну правду тільки признають польські газети, а це те, що Польща зараз таки по своїх уродинах, наробила багато блудів. Певне, що так, тільки польські газети шукають тих блудів не там, де вони є. Газета „Нова Реформа“ пише, що блудом Польщі було, що не взяла собі за куму Англію але Францію, бо Англія булаб тепер помагала Польщі. Подібні блуди винаходять і інші польські газети.

Але ми думаємо, що блуди Польщі в тім, що вона безоглядно сягала по чужі землі і тим викликала проти себе ворожечу не тільки поневолених народів, але й народів цілого світа. І яка користь з того? Не тільки що Польща тих земель не осягне, але ще в додатку буде мати сусідами ворогів. Вправді Поляки говорять, що не дадуть ані Виленщини ані Сх. Галичини, але цих балачок ніхто поважно не бере. Німці не такими були силачами як Поляки, а таки не змогли ставити опір цілому світові.

Шакалі виють...

Стаття „католицької“ польської газети „Ржечпосполіта“, якої уривок ми подали в посліднім числі, викликала бажані наслідки. А іменно польська молодіж академічна зажадала поліційної інтервенції проти українських курсів університетських, а львівська поліція перевела ревізію в мешканню провідників „Українського Студентського Союзу“ і „Академічної помочі“ а опісля візвано їх до переслухання на поліцію. Туди теж „запрошено“ і проф. Др. Василя Шурата, який на образливий слова деректора поліції Райнлендера дав йому належну відправу.

Зараз на другий день польська академічна молодіж зібралася на віче, на яким ухвалила, що львівський університет призначений передовсім для Поляків, а з чужинців (slucha-

czy obcych narodowości, a w szczególności Ukraińców) маєтись приймати на університет передовсі тих, котрі причинилися до ustalenia granic państwa służbą przu wojsku. Як бачимо, в Польщі зачинається найдократія (влада хлопців) і це добрий знак для нашої справи...

Отже Українці не можуть вписуватись на львівський університет, а з другої сторони не вільно їм побирати науки на своїх університетських курсах. І отсе зачинається тепер боротьба Поляків з освітою українського народу.

Та це повинно тільки заострити нашу енергію в стараннях утворити власний український університет. Тому складаймо як найбільші дажки на ту ціль. А боротьба польської молодіж і сусільности проти нашої освіти, це тільки вода на наш млин. Саме тепер в Женеві радять делегати цілого світа над справою Сх. Галичини, і ми можемо бути хіба вдячні Полякам, що своїми ухвалами проти освіти Українців також помагають нашій справі. Наше представництво вже певно предложило Союзом Народів отсі наші кривди на нашій прагдній землі...

Священнічі сироти і вдови.

Оден з дуже поважних священників пише нам: В ч. 38. „Укр. Гол.“ в статті п.з. „Новий курс“ вчитав я таке: „Ця нехить до жонатого духовенства відбувається теж в акції допомоги вдовам і сиротам по священниках. В тій акції достойники-целібси тримаються в резерві... Так то правда! Але я поставлю таке питання: А жонате духовенство? чи дуже воно дбає про свої вдови і сироти? Чи старається осолопити їх гірку долю? Чи не дивиться рівнодушно, як ті бідні між найбіднішими з голоду примірають? От хочби в нашій єпархії перемиській що робиться? В кругах нашого духовенства виринула гадка закупити дім на приют для для бідних вдів і сиріт по священниках, розписано відозви, в яких візвано до датків на закупно дому і висилання їх до Інституту для вдів і сиріт по священниках в Перемішлі. Здавалось, що ніхто від того обовязку не відтягнеться. А що нашого жонатого духовенства в єпархії є ціла тисячка, то колиб кожда рідня зложила від 5-10 тисячів (по можности), то все таки можнаб яко-такі помогти найбіднішим. А який вислід тої акції по 3 місяцях? На цілу тисячку жонатого духовенства відозвалось около 40 священників! Чи то не ганьба? Чи варта ми мати жінки?“

Тільки наш дописувач. Обурення його слушне, бо благородна акція любачівського деканату не вказала того успіху, якого очікували ініціатори і нещасні вдови та сироти. Тому сподіємось, що отсі слова нашого дописувача пхнуть наше духовенство і наші священнічі жінки до такої успішної акції, щоб ще перед зимою можна закупити дім для вдів і сиріт по священниках. І думаємо, що другий раз не треба буде пригадувати нашим священникам їх обовязок.

Що духовенство з тій справі показалося так мало активне, причина цього, по нашій думці, лежить не лиш в байдужности але і в тім, що рівночасно дається почин двом акціям. А іменно любачівський деканат за ініціативою о. дєк. Метеллі, о. Гриневецького і ин. дав почин акції закупна дому на приют для вдів і сиріт. Було це в маю. Левий ця акція розпочалась, а вже Виділ Тов. „Єпархіяльної Помочі“ в Перемішлі в серпні візав до складок на священничий дім. В окремій відозві пишеться дослівно так: „На загальних зборах говорилось про свою читальню, бібліотеку, музей, про дієцезальну духовну поміч в переведенню місій, про консум, одяги, про необхідність власного заїздного дому і гостинниці, про уділювання правної поради, про матеріальну поміч для духовенства, про робітню церковних річей і про санаторію.

Великі і важкі завдання, а тут і канцелярію нема де примістити. Всяка праця ніяк не дасться перевести без власного дому“ і т. д. — Аби бодай одним слівцем згадано, що попри „музей“ і „заїздний дім та гостинницю“ є ще чи не найважливіша справа: *допомога вдовам і сиротам*. І зараз в зародку акцію закупна дому для вдів і сиріт непотрібно спараліжовано. А тут треба таки ясно справу поставити: Все те, про що пише Виділ Єпарх. Помочі є дуже гарне, але це мусить уступити акції для вдів і сиріт, бо це тепер справа найбільше пекуча. Очевидно, ми далекі, щоб ініціаторам відозви підсувати злу волю. Сталось це лиш тому, що вони може й не припускають, в яким катастрофальнім положенню знайшлись вдови і сироти в тих тяжких часах.

А катастрофа велика. Вдови і сироти голі, босі, голодні. Вигинуть від голоду і студіни. Акція збирання датків на дім повинна піти своїм шляхом, а рівночасно требаб подумати про зміну статуту і реформу Інституту для в вдов і сиріт в єпархії перемиській. В тій ціли требаб скликати надзвичайні загальні збори в найближчій часі і квестію допомоги вдовом і сиротам обговорити основно і доцільно. У львівській дієцезії вже вибрано на загальних зборах окрему комісію, яка на найближчих, надзвичайних загальних зборах має предложити план реорганізації фонду вдів і сиріт. У нас те саме повинно статись в найближчій часі. Коротка ядерна дискусія на ту тему пожадана.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Союз Народів радить дальше в Женеві. Останніми часами полагодив справу Вильна, яку признав Литві, а що-до Сх. Галичини зажадав від Найвищої Ради, щоб цю справу як найскорше вирішила. Принято теж до Союзу нові держави: Естонія, Лотву і Литву. Що-до прийняття Литви, то польський делегат Ашкенази протестував проти прийняття її до Союзу, але його голос прогомів безслідно, бо всі держави крім Польщі і Румунії згодились на те, щоб Литва увійшла в Союз Народів. — Ми Українці радуємось успіхами Литовців на арені міжнародної політики і висловлюємо надію, що Литва, ставши дійсно і правно незалежною державою, буде помагати Українцям в їх визвольній боротьбі.

Німеччину навістило велике несчастье. Велика фабрика фарб в Оппав над Реном внаслідок вибуху вилетіла в повітрі, покриваючи під румовищами сотки трупів і тисячі тяжко ранених. Вибух був так страшний, що село Оппав зметене з лиця землі: дома розвалені, а під розвалинами трупи і то переважно дітей. Бо була це ранна година 1/8 і діти ще спали. На полях грубі кавалки заліза теж поубивели або тяжко ранили людей, а в доколичних містах віддалених від Оппав навіть о 7-10 миль повилітали шиб в вікнах, а стіни домів холітались від страшного гуку. Шкода Німеччини велика і щасте лиш в тім, що в часі вибуху було в фабриці всего тисячка людей, бо треба знати, що ця фабрика має 10 тисячів робітників, а крім того понад 500 інженерів і хеміків. Своїми виробами була ця фабрика славна в цілм світі і вороги Німців конче хотіли добути таємниці цієї фабрики, але дарма. Ніхто в тім ділі не міг дорівнати Німцям. І отся славна фабрика впала офірою страшного припадку. Шкоди величезні — мільярдів, сотки вдів, тисячі сиріт — отсе наслідок катастрофи. Німецький народ в жалобі, в цю хвилю притихли й спори, бо очі всіх Німців звернені на Оппав, де сталось несчастье. Цілий культурний світ співчуває з тим несчащем та бажає Німцям, щоб переболіли скоро ту катастрофу і своєю муравлиною працею і пильністю відбудували та пустили в рух знов в свою славу фабрику.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Укр. Голосу“!

Мароканці розбили знов іспанську армію, якої недобитки без ладу втікають, куди очі несуть. Це може бути початком кінця іспанського панування в Марокку, бо Іспанія вже другий раз побита завзятими повстанцями мароканськими. По першій невдачі змобілізувала Іспанія ще 50 тисяч війська, але сталось це проти волі іспанського населення, котре зовсім не бажає, щоб його молодіж гнано до Марокка на заріз. Тепер, коли і те військо розбите, Іспанія вже не буде могла вислати нового війська до Марокка, бо населення не дозволить і скорше прийде там до революції як до нової мобілізації. Тому й Марокко для Іспанії так якби пропало. Та коби лиш на тім скінчилось. Вірати Іспанії в людях великі, отже через те кипить в Іспанії як в горшку. Кожної хвили може тут вибухнути революція.

Греки через два місяці посувались вперід, а Турки перед ними втікали, так що туй-туй столиця Кемаля Паші, місто Ангора, була в грецьких руках. Але під самою Ангорою Турки розбили Греків і ці тепер втікають, стративши багато людей і воєнного матеріалу. Здається тепер вже Греки будуть втікати аж до побережа Середземного моря. І так все промовляє за тим, що офіри, які понесли Греки в війні з Турками прогали марно. Тай становище корселя Константина не виразне, бо в Атенах може прийти до того, що Константинові не лишиться нічого, хіба втеча. Часописи пишуть, що грецький уряд хоче просити Союз Народів, аби взяв Грецію в оборону перед Турками. Але чи це що допоможе? Греки самі собі напихали біди, бо їм забаглося, історичної грецької держави. Тому і не хотіли прийняти плебісциту в Смирні, бо знали, що його програють.

Замах на начальника держави.

В неділю, дня 25. вересня, коли начальник польської держави Пілсудський, вертав самоходом з бенкету з львівського ратуша, з воєводою Грабовським, український студент Федак, син Дра Степана Федака, стрілив кілька разів до самоходу. Начальникови держави нічого не сталось, воєвода Грабовський три рази ранений. На Федака кинулась польська суцільність і побила його дуже тяжко, так що в небезпечнім стані відвезено його до в'язничого шпиталю.

ВСЯЧИНА.

Одержуємо таного листа до по. шення
В важку годину лихоліття України, наслідком партійної неприязни, особистих порухів, без суду та слідства зістали ми, українські воїни, заслані на кару в Домбю. Перебуваючи тут разом з відвічними ворогами нашого народу і цілого культурного світа — червоними окупантами нашої Батьківщини, ми супроти них маніфестували непереможну волю українського воїнства, захищаючи наші тих осіб, що найбільше причинилися до теперішньої нашої неволі, коли ті імена вважалися з визвольними стремліннями цілої нації: Цим притягли ми на себе всю вагу злоби та ненависті неприятелів з червоного табору. Всі спроби агітації як і підкупства з боку більшовицької делегації потерпіли повну невдачу і 30. серпня ми рішучо заявили голові більшовицької делегації Ігнатову, що не бажаємо з ним вести ніякої розмови. Але червоні гнобителі не залишили нас і д. 22. вересня член червоної делегації Гольдштейн в присутності усього оточення представників польської влади заявив, що до 13. жовтня всі білі (читай: антибільшовики) будуть відіслані до Росії, на що не послідувало ніяке заперечення з боку польської влади. Приймаючи на увагу, що віддання нас до рук червоних катів може лежати в інтересі деякого з чинників української керми, для досягнення найліпшого результату помсти та дрібних порухів, ми, українські воїни на Домбю, висловлюємо свій рішучий протест проти спроби учинення над нами нечуваного насильства. Звертаємось до цілої української людності, щоб во імя гуманності протидіяла цьому насильству. Апелуємо до людності та Уряду Річи Посполитої Польської, які мали нас по своєму боці підчас червоної навали, прихилитися до нашого беззахистного стану. А ворогам своїм з українського табору даємо іспит на сповнення свого національного обов'язку — патріоти. Всі часописи просимо о передрук. Від імени інтернованих українських антибільшовицьких воїнів в Домбю: Микола Гавришко, б. полковник, Олександр Галицький, сотник.

На цей голос рослуки звертаємо увагу нашої еміграції в Тарнові, а з окрема пп. Архипенка і Л. Бачинського, щоб своєю інтервенцією вимogli все, що потрібно для рятунку нещасних. Рівнож просимо Редакцію „Укр. Трибуни“ в Варшаві, щоб заопікувалась нещасними на Домбю.

Михайло Возняк. Історія української літератури — том I до кінця XV. віку (з 53 ілюстраціями) Львів 1920. Накладом тов. „Просвіта“; том II. Віки XVI—XVIII. перша частина з 46 (ілюстраціями) Львів 1921. Накладом тов. „Просвіта“.

Під таким заголовком вийшли до тепер два томи історії нашої літератури з під пера нашого молодого а незвичайно плідного ученого, Михайла Возняка. Історія ся закриває на велику скалю, бо і доба обіймає один том. а з другої доби появилася доперва перша частина, котра обіймає лише полемічну літературу. Немає ще поезії другої доби, драми, історичного письменства і предтечів Котляревського. Літературі XIX в. будуть присвячені мабуть також два томи.

Се незвичайно гарне явище, коли в таких тяжких часах появляється велика історія нашої літератури, тим більше що потреба її була пекуча. Історія літератури пок. Огоновського вичерпана, а крім сего перші томи цілком перестаріли. Історію літератури Бфремова також тяжко дістати і писана она в сей спосіб, що треба вже добре знати всі твори, щоби мати якийсь хосен з неї.

Тепер по появі двох перших томів історії літератури Возняка стає пізнання історії нашої літератури о много лекшим, бо є підручник, в котрім узглядені найновіші літературні досліди.

Перший том зачинається вступом, котрого зміст не належить властиво до історії літератури, бо в се замітки етнологічно-лінгвістичні (розміщення України, статистика, характеристичні прикмети української мови і її відношення до інших славянських мов.)

Від 35 стор. починається властива історія літератури. На стор. 43 допустився автор фільологічного гриха, котрого мабуть йому ніодин з найбільших сучасних славистів не простить, а іменно сего, де автор уважав кирилицю за первісну славянську азбуку, зложену св. Кирилом 863 р. Та кождий чоловік має свої гріхи і сей згаданий не повинен мати ніякого впливу на оцінку вартості цілої книжки. До гарніших розділів в I. томі належить розділ про апокрифи (стор. 178—211) і розділ про поезію, з окрема розділ про „Слово о полку Ігоревім“ (стор. 225—250.).

Змістом 1—112 сторін II тому є огляд культурного руху, котрий попередив під'єм літературного життя в II. добі. Спосіб розгруппувати сей рух після огнищ просвіти (Львів, Острог, Київ) вважаю дуже влучним і то облекчує орієнтування в предметі. Сторони 113—355 вповняє вже властива література. До гарніших розділів першої частини IIго тому треба зачислити розділ про Ів. Вишенського, котрого діяльність автор дуже основно представив; розділ про Мелетія Смотрицького і т. д.

Новістю в історії літератури Возняка є синхроністичні таблиці, додані на кінці кожного тому, котрі дають дуже прозорий перегляд літературних творів після років, в котрих они появилися. Особливо дуже практично се алажено в II. томі, де на одній стороні подані твори полемічного письменства, котрі вийшли від латинників і уніятів, а на другій твори, котрі вийшли зі сторони православних. Ілюстрації, поміщені в обох томах надають сій історії літератури ще більшої вартості, бо дають нагоду нашим читачам оглядати відбитки і так нам зовсім недостатних пам'ятників старинного письменства. Що до загального осуду, то по моїй думці у нас дотепер ліпшої історії літератури нема. Коли хтось напише ліпшу, то буде можна порівнювати; покищо се неможливо. Не хочу тут повтаряти оклепаних фраз, що книжка повинна знайти на столі кождої української родини, але скажу, що коли хто хоче пізнати історію нашої літератури, а се дійсно повинен кождий Українець зробити, то нехай купить собі сі книги і їх прочитає не „минаючи ані титли, ніже ті коми“. Молодому нашому вченому належить лише подяка за се, що піднявся виповнити сю прогалину на полі історії літератури, котрої не виповнили старші. Побажати лише, щоби далші томи появилися як найскорше і тоді будемо вже мати повну історію української літератури.

Х.

НАДІСЛАНЕ.

Конституційні Загальні Збори „Кружка Укр. Педагогічного Товариства“ в Любачеві відбудуться в неділю **дня 2. жовтня 1921 р.** о годині 2. по полудні в селі Філії Просвіти з отрим порядком денним: 1) Відкриття Зборів; 2) Вибір Старшини; 3) Загальне справоздання з гімназійних курсів від часу їх заснування; 4) Внесення і інтерпеляції. Проситися о численну участь.

За членів основателів:

Андрій Каліницький.

Емануїл Лаврівський.

Загальні збори Кружка Українського Педагогічного Товариства в Перемишлі відбудуться **дня 2. жовтня 1921 р.** о год. 4½ попол. в селі Дівочого Інституту з дневним порядком: 1. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Звіт уступаючого Вилілу. 3. Вибір нового Вилілу. 4. Внесення запити. — **Виділ.**

Хто знавби що про **Миколу Ухача** с. Михайла, рілника з Копичинця, літ около 2, котрий вступив при першій мобілізації 1914 до австрійського війська, служив на фронті при 95. полку піхоти і дня 11. лютого 1915. р. дістався до російської неволі підчас бої в Карпатах, а в неволі російській перебував в Саратовській губернії в місті Петровську ул. Московська і служив в аптеці Н. Й. Ярославського. Повідомлення належить послати на адресу адв. Дра Вол. Левича в Копичинцях.

Загальні Збори Тов. Взаємна поміч укр. учительства відбудуться **дня 2. жовтня** о год. 11½ в школі Пашкевича. Прошу усіх явитись! Буде присутній делегат!

123-1-1

Секретарка: С. Чехович.

Київська іспитована акушерка Марія Століца приймає хорих в кождім порі дня при вул. Болерівського ч. 15 (Засанне.) 123-1-1.

КОЗА біла без рогів до продажу. — Довідатись в торгівлі **І. БОРИСА** Перемишль.

Хто знає де що про **Івана Ухача** с. Михайла, рілника з Копичинця, котрий в часі світової війни служив при 95-тім полку піхоти і в літі 1916 р. брав участь зі своїм полком в битвах над Свинюхою на Волині, аволть подати відомість до канцелярії адвоката Дра Володимира Левича в Копичинцях. 103-3-52

Дентистичний (зубний) заклад Дра Степана Дмоховського ул. Залізнична (Колісва) ч. 1. приймає від 9—12 і 3—6.

Д. Кравц — дентист-технік, — записаний знаєць судовий в Перемишлі, Міцкевича ч. 3. — Виконує всі роботи в золоті, кавчуку і порцеляні по уміркованих цінах.

Канцелярія адвокатів Дра ВІЗЛЯ і Дра ФРІМА оборонців в карних і військових справах в Перемишлі вул. Міцкевича 2.

„МЕЛЬМА“ СПІЛКА ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА, ДЛЯ ТОРГОВЛІ ЗІ СХОДОМ СПІЛКА З ОБМ. ПОР. ЛЬВІВ, — — — — — ВУЛ. ЗИБЛІКЕВИЧА 24. I. ПОВ. **Експозитура Перемишль** вул. Костюшка 3. I. пов. 124-1-3.

Готову пряжу на виріб сільського полотна приймає **Спілка „ПОЛОТНО“ у Львові** — ул. Зіморевича ч. 20. —

Коваль, Колодій майстри і по 2 ковальські і колодійські помічники потрібні до тартаку і фабрики возів. **ДЗЮБІНСЬКИЙ і СКА. ТРУШЕВИЧІ** почта Ніжа новачі.

УКРАЇНСКА ШАДНИЦЯ в ПЕРЕМИШЛІ, вул. Костюшка ч. 3.

Приймає і виплачує шадничі вкладки щоденно з внятком неділі і українських свят в урядових годинах і опротестує їх на 2%. (Вкладкові книжочки „Української Шадниці“ мають пупілярну обезпеку). — Уділює позички гіпотечні, вексельні і на підклад цінних паперів.

Одинне Українське „ЗЕМЛЯ“ парцеляційне товариство „ЗЕМЛЯ“ у Львові, Рикон ч. 43. Переводить парцеляції більших посіlostей, інтабулює зараз купців за властителей куплених ними ґрунтів. Має урядове упозаження до парцеляції. Приймає гроші на вкладки шадничі. — Дає інформації в справах парцеляційних.

Regenerateur Машевського одинне добре средство проти сивини волосся приготоване з найліпших передвоєнних середників. Можна набути тільки в антиці і дрогерії під „Звиздою“ вул. Францішканська 24

„ВІДБУДОВА“ промислово-торгівельна спілка — з обмеженою порукою — Львів, Словацького ч. 14. доставляє: ремісничі знаряди, рілничі машини, знаряди і насіння, кіські підкоси, цвяхи, січкари, кухонне начиння, сокири, пили, ваги, оски до возів, коси й серпи, плуги, цемент, папу і дахівку. **Має власний ЗАЛІЗНИЙ СІЛЕП** — при вул. Трибунальській ч. 1. —